

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Aký život taká smrť?

Čo chce ešte na tomto svete tá liberálna strana? Nikto nevie o nej či je za vládu, či je proti vláde. Ani to neni známo kto ju vedie a spravuje. Viacej prívržencov jej, čo sa jej zo zvláštných osobných príčin zriecť nemôžu alebo nechcejú, držia porady v hlavnom meste, určia sebe aj deň v ktorý celkové rozpadnutie sa tejto dakedy chýrnej liberálnej strany slávnostne vyslovia. Keď však deň ten príde, povedia zas že zajtra. Pri poslednej porade odročili smrť tohoto ťažko chorého liberalizmu až na osem dní. Bár aká politická stránka má len vtedy právo k jestvovaniu, keď je v stave podporovať, slúžiť a rozširovať všeobecné dobré. Každé také politické združenie však, ktoré je na škodu vlasti, štátu a ľudu, ktorého účinkovanie namierené je proti zákonom, záujmom a cieľom vlasti, tratiť právo k jestvovaniu a najlepšie je, keď čím skorej zanikne. Politická liberálna strana nerozpadla sa síce ešte celkom, ešte hýbe podajednými zmeravenými údami, prv však než paru vypustí, ideme jej trochu zasvietiť, aby svet vedel ako ona u nás povstala, ako požívala a či toho zaslúži aby si poriadny človek nad jej smrťou ľútosťne zdychol.

Liberálna strana povstala u nás ako vládna strana, vtedy keď sa liberalizmus v zahraničí našej vlasti v najväčšom rozkvetě nachodil. Liberalizmus po ten čas kúpil sa v cudzozemsku v zlate. Boly to ozaj časy zlaté pre židov a pre všetkých čo s nimi držali. Sbohatnúť sa dalo cez noc. Akcie vypúšťali židovskí bankári na všeliaké nemožné veci. A keby bol židovský agent ponúkal akcie na železniču do mesiačka, pobaláchaní

kresťani by mu aj tie boli odkúpili. Prišiel ale nenadále 1-ho mája 1873. veľký krach a všetci čo sa dali pobalamútiť židákom, prišli o svoj majetok. Človek by sa nazdával že po takejto hroznej hmotnej porážke kresťania vystriezvia z liberalizmu. Dačo, liberalizmus až len vtedy mal sa u nás v Uhorsku usalašiť. Po vyrovnaní roku 1867. mali sme na sneme ako politické stránky pravú a ľavú stranu. Pravá strana bola stránka vlády a volala sa po chýrnom Deákovi, stránka deákova. Protivníkom deákovej stránky a vodcom ľavej strany bol Koloman Tisza, otec grófa Štefana Tisza. A človek tento rozumel sa protivníctvu. Terrorizoval všetko v krajine a na vonok. Ak ďaleko išiel tento chlap v jeho zášti oproti kráľovi a vláde, to vídať z toho že ako sa kráľ jednúc v budínskom zámku zdržoval, Koloman Tisza zariadil mu veľkú mačacinu, pravda, len na pešťanskom brehu. Po smrti Deákovej aby v krajine nastal pokoj a poriadok, kráľ vymenoval chýrneho agitátora Kolomana Tiszu za hlavného ministra. Koloman Tisza sadol si takto do ministerského kresla a ostal krajine na krku celých pätnásť rokov. Pod Tiszom slávil liberalizmus jeho orgie celkom nehanebným spôsobom. Uhorsko považovali liberáli ako tučnú dojnú kravu. Liberáli a židia spoločne robili si peniaze zo všetkého čo len dosiahli. Nadovšetko Tisza mal okolo seba takú gárdu, ktorej všetko bolo dovoleno. V snemovni utvoril si Tisza z ľavej a z deákovskej stránky, stránku liberálnu. Zakladateľom snemovej liberálnej stránky bol teda Koloman Tisza. Vlády uhorské síce už aj pred Tiszom plávaly v liberálnom prúde, prvá však politicko-liberálna vláda, čo ako taká väčšinu mala v sneme, bola

vláda Tiszová. Nie liberalizmus lež politická liberálna strana snemová Kolomana Tizmu považovať musí za svojho otca. Tu sa už ozaj povedať musí že aký otec taký syn a že sa jablčko od stroma negúľa. Liberálna strana snemová vo všetkom zodpovedala náture jej otca. Neni tej nezákonnosti, ktorú by liberáli pod starým Tiszom bez-trestne neboli previedli. Nesvedomitosť v úradoch, nestatočnosť v obecnom obchode sú tie najvlú-dnejšie výrazy, ktorými sa dá označiť počínanie liberálov. Nespravodlivosti bez konca, sebestvo bez dna, pri tom pomstivosť proti tým čo boli iného politického zmýšľania, boli zvláštnosti vlády Tiszovej. Bezbožnosť a neznabožstvo, poklesok mravov v spoločenskom a rodinnom živote boli necoty, ktorými liberáli pri každej príležitosti verejne honosili sa v spoločnostiach, pri schôdz-kach a v jejich židmi písaných časopisoch. Po pätnástročným bezúzdnom vladárení padol Tisza z príležitosti vojenskej predlohy i prišiel za ním Szapáry, nasledoval Wekerle, Bánffy, Széll, na krátky čas Héderváry, kým konečne nastúpil vládu Tisza II., hodný syn otca svojho a zakladateľa vládného liberalizmu. Prišiel Tisza II., aby vlast-nému decku svojho otca, vládnemu liberalizmu totiž krky vykrútil. Čo sa žiadnej politickej stránke na sneme nepošťastilo previesť, to vykonal Tisza II. Vládny liberalizmus leží v agonii, totižto umiera.

Pri pohľade každého ťažko chorého nevoľky prichádza nám na um čo on v živote asi vyko-nal pre seba, pre svojich alebo pre spoločnosť. Nuž rozpomeňme sa v krátkosti čo vykonal u nás vládny liberalizmus po čas jeho panovania v ohľade náboženskom, hospodárskom a poľažne výučby.

V ohľade náboženskom liberálne vlády u nás väčšej škody narobily ako dakedy Turci. Bo kým Turci pozbavili ľud hmotného majetku, liberálne vlády zlým príkladom jednotlivých a ustanoviz-niami, ktoré do zákonného kepienka navliekly pozbavovaly ľud jeho večného spasenia. Bezná-božnosť alebo aspoň len lahostajnosť vo viere z vládnych kruhov veľkými prúdami valily sa v široké vrstvy ľudu. Túto beznábožnosť alebo la-hostajnosť vo viere výdatne podporovaly kroz to, že z jejich naloženia židovskí novinári písali v rozličných rečiach noviny proti cirkve, cirkevným obradom, proti kňazstvu a týmto spôsobom udu-

sovali v ľudu všetko náboženské presvedčenie a seba-povedomie. Takéto noviny liberálne vlády zdarma rozposielaly po obciach k náramnej zkaze ľudu. Pod Tiszom I. musel rodený katolík z veľmi dobrého domu pochádzať keď sa chcel dostať do daakého štátného úradu. Ponevác všetky úrady zaplňovali sa len kalvínmi, luteránmi alebo židmi, nejedon katolík slabej viery, račej zaprel vieru, len aby sa do úradu dostať mohol. Len liberálne vlády sú tomu na príčine, že sa u nás ľudia za svoje náboženstvo haňbia. V mnohých štátnych ústavoch skutočne pod Tiszom I. všetci úradníci počnúc od direktora až do portáša boli samí kal-víni a židi. Katolíka do štátnych nemocníc ani za ostatného opatrovníka neprijali. Už pod Tiszom I. pracovali na tom freimaureri, luteráni, kalvíni a židia aby v Uhorsku zavedené byly civilné sobáše a civilné matriky. Viacej liberálom bolo totiž treba mastné úrady dať. Tisza I. to aj bol proboval, no však mu z patričného miesta klapli na prsty a ruku odtiahol ako keby sa bol popálil. Pod Sza-párym zas len tá židovsko-liberálna spoločnosť osobných vynosných záujmov probovala šťastie k prevedeniu tých civilných sobášov. Neišlo to ani vtedy. Na to prišla na veky smutnochyřna liberálna vláda s ministrom Wekerle na čele. Wekerle bol ku prevedeniu cirkevno-politického programu a zavedeniu civilných sobášov ten najsúcejší človek. Freimaurer od koreňa, nestaral sa o duševné blaho ľudu. On chcel prísť do módy ako štátnik. Chcel aby meno jeho vpísané bolo do knihy večnosti. A veru je tam vpísané lež čiernymi literami. Bo čo zaslúži ten, čo proti pre-svedčeniú millionov katolíkov vlasti stav manžel-ský pozbaviť chcel karakteru sviatosti, čo zaslúži ten, ktorý bez všetkej príčiny, len cieľom potu-penia cirkve, knihy cirkevne ako matriky odojme cirkvi, ktorá ich zaviedla a založila, čo zaslúži ten, ktorý známym kancel paragrafom opovážil sa zamiešať do samej svätiny chrámov Božích, v tom nech mu je sudcom sudca večný a spravo-dlivý. Kalvíni, luteráni a židia cirkevno-politi-ckými zákony potupiť chceli katolícku cirkev a pohaníť i potupiť chceli katolícky ľud a odcudzíť od cirkve. To sa im však nepošťastilo ako ne-prišli ku cieľu zákonom beznáboženstva, ktorým to chceli dosiahnuť aby kresťania a židi pářili sa medzi sebou bez riadu a skladu. Čo ale liberálne vlády tymito zákony docielili, to je : že vydávajú

milliony na sriadenie civilných matrikárských úradov, že počet detí z nepoctivej lóže čo rok je tým väčší, že následkom toho máme v krajine silu opustených detí, ktoré až nezahynú, padajú na farchu štátu alebo obciam; dosiahly liberalné vlády týmto zákonom aj to že ľud vystavený je hrozným sekatúram a behačkám zo stránky nie vždy svedomitých úradníkov.

A ak smutné je účinkovanie liberálnych vlád v ohľade náboženskom, to je doprosta hrozné v ohľade národno-hospodárskom. Žiadna vláda na svete nehospodárila tak ukrutne s majetkom krajinským ako to robily u nás liberálne vlády. Roku 1867 prevzali liberáli vladárenie u nás. Prevzali krajinu, krom zákonného príspevku ku spoločnej štátnej dlžobe, bez všetkých dlžob, k tomu celý fundus instruktus úplne zariadených úradov a štátne i stoličné hradské v najlepšom stave. A čo máme včul? Liberálne vlády ťažko platily zákonom určené kvóty ku štátnej dlžobe, narobilily ale pri tom nových štátnych dlhov na miliardy a k tomu ešte rozpredaly korunné pánstva a statky tiež na mnohé milliony. Pod Tiszom I. korunné statky ozaj vysekávaly ako mäso volov mäsiari. Pravda že máme štátne železnice. Tieto ale Baroš hrozne draho kúpil, administrácia jejich je veľmi drahá a čo ozaj osohu donášaju, z toho veľká časť musí sa platiť ako garancia na ľahkomyselné koncesiované pobočné čiary. Liberálne vlády teda hrozne gazdovaly u nás, bo vzdor tomu že zvýšily direktné a indirektné dane, vzdor tomu že zaviedly nové dane konzumu; vzdor tomu že regulovaním valuty milliony a milliony mohly usporiť, nevedia preukázať žiadného značného hospodárskeho výsledku. Až len to nepovažujeme za hospodársky výsledok, že ľud ubiedený žobráciu palicu do ruky berie a potom vandrujedó sveta.

Liberáli a freimaureri zakaždým spomínajú osvetu. S osvetou ľudu liberáli balamutia vždy celý svet. Dotičmo tejto osvety liberálne vlády u nás z hola nič dobrého neurobily. Katolíkom odobieraly a odobieraju katolícku ľudovú školu a všeliakými figlami a na útraty obiec stavajú štátne školy. V týchto školách potom židovskí alebo luteranskí učítelia vyučujú katolícke deti. Či to neni prevrátený svet? Postavily pravda liberálne vlády aj rozličné učebné ústavy pre vyššie vedomosti. Ačpráve však ústavy tieto vysta-

vené a vydržiavané sú z krajinských peňazí, a ačpráve väčšina obyvateľstva krajiny je katolícka všetky štátne vyššie učebné ústavy nemajú katolíckeho charakteru. Bo sú vraj štátne a štát nemá náboženstva. V štátnych ústavoch nerozširuje sa teda osveta kresťanská, lež múdrosť medzinárodná ku ktorej sa bárs ktorý pohan môže priznávať. Vlády liberálne teda aj z ohľadu na osvetu a vyučbu ľudu nemôžu preukázať žiadaného, značného a dobrého výsledku.

Jest teda zvrchovaný čas aby sa táto liberálna politická strana, ktorá krajine splodila tolko zkazonosných vlád a štátnikov, konečne rozpadla. Bár by sa to už dávno bolo stalo. Mnoho ona prehrešila na krajine, národe a chudobnom ľudu. Mnoho trpí v krutých zápasoch so smrťou, bo aký život taká smrť.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťan»-a!

Ohlas ku katolíkom.

«Choďte a vyučujte všetky národy» hovoril Pán Kristus apoštolom.

«Obnoviť všetko v Kristu», káže nám Svätý Otec Pius X.

«Zaoberajte sa s ľuďom», nakladá jedon nástupca apoštolov: Julius Várossy, biskup stolnobelohradský kňazom svojim.

«Čítajte len kresťansko-katolíckeho ducha noviny a knihy», nakladá a radí nám druhý biskup barón Karol Hornig.

Apoštoli na rozkaz Pánov rozošli sa po svete a vyučovali národy, tak že tie opustily pohanstvo a prijaly vieru Pána Ježiša Krista. Porúcali pohanské kostoly a modly a budovali chrámy k úcte a k sláve jedného a pravého Boha, Otca to Pána Ježiša Krista.

Také časy žijeme, že Spasiteľ znovu by mal rozposlať učennikov, aby hlásali vieru jeho a aby obrátili pokolenie, ktoré liberalizmus a slobodomyselnosť žene do záhuby, povzbaviac ho mravov a pravej viery. Čo aspoň len jedon Ján Kapistránsky by sa nám síšiel.

Tento mravný úpad, ľahostajnosť v náboženstve a šírenie sa nevery z druhej strany, ale tá čierna mrákava, ktorú socializmusom nazývame, a ktorá porúcať chce skalu na ktorej cirkev stojí a chce podkopať tróny kresťanských panovníkov: pohla Svätého Otca a výš spomenutých dvoch biskupov, aby povzbudili katolíkov, najmä vodcov jejich k činnosti.

Prečo to vážne napomenutie svätého Otca: «Obnoviť všetko v Kristu?»

Doista preto, lebo na cirkev vrhlo sa veľa nepriateľov. Aj preto, pretože upádajú tie čisté mravy v ktorých skveli sa predkovia naši; a pretože nie je svet tak blazený ako vtedy bol, keď z celej duše vzýval Boha a venoval mu svoj život.

Zachrániť človečenstvo od zatracenia; obrániť vieru našu oproti záštvivým a bezbožným nepriateľom, či sú oni liberáli, či frajmaureri, či socialisti; dať katolíkom smelých a hrdinských vodcov, dať im tú seba povedomosť že sme synovia a dcéry cirkve svätej, a že za ňu, keď na to príde aj obetovať máme — aj toto zanmenajú slová Pápežové: «Obnoviť všetko v Kristu».

Áno, v mene Ježiša a nie v mene neznabohov. Zaňho a za cirkev a nie za liberalizmus.

Aj povzbudzovanie tých dvoch biskupov je na čase. Napomáhať a šíriť spisbu katolícku, má byť povinnosťou každého, kto má na ľud náš aký-taký vplyv. Že ľud počína byť ľahostajným oproti náboženstvu, že sa ľahko dá zvieť bezbožným zákerníkom najmä ale liberálom a socialistom, príčina tomu je, že nečíta katolíckeho ducha noviny, aký je aj náš «Kreštan». Tento by nesmel chybovať ani z jedného katolíckeho domu. Kto ho sám nevládze držať, nech sa spoja k tomu hoc aj desiati a tak by bol v každom dome vítaným hosťom a poučoval by ľud. Keď si pomyslím, že koľko židovských novin čo denne vychodia vydržiavajú katolíci; keď pomyslím, koľko je katolíckych rodín, ktoré haliera neobetujú na nábožné čítanie, keď pomyslím, koľko škody narobia oproti cirkve katolíckej namierené liberálne a pololiberálne noviny a knihy: zhrozím sa a kričím: kde ste katolíci? Nedbáte o seba? Práva svoje poddávate? Sami si kopáte jamu? Čo zostalo z jedného panujúcej viery? Všetko stratíme pre slabosť a pre ľahostajnosť našu!

Teda nenašlo by sa čo len u každého desiatego katolíka pár korún na novinky? Či duša tých katolíkov nezaslúži dobrého a zdravého pokrmu, lež otrovu, aké sú všetky židovsko-liberálne noviny a knihy? Haňbime sa katolíci! Nenašli by sa medzi nami ľudia, ktorí pohli by k novému životu tých ľahostajných a spiacich katolíkov, ktorí ani len novinky nečítajú? Tak nech im ich sami čítajú shromáždiac ich okolo seba. Veď aj Spasiteľ kázal: «Vyučujte všetky národy».

Čo dalo silu viedeňským, rímskym, bavorským, holandským a nemeckým katolíkom, že premohli liberálov? Istotne tieto napomenutia: «Obnoviť všetko v Kristu»! Čítajte len kresťansko-katolíckeho ducha noviny a knihy. «Zaoberte sa s ľudom». Áno, toto ich pohlo k boju, v ktorom zvíťazili. Veď títo katolíci žijú medzi luteránmi, kalvínmi a frajmaurermi. Bismarck, bývalý kancelár ríše nemeckej chcel vykorieniť katolíkov. Ako ich prenasledoval! Kolkých kňazov dal uväzniť? A čo docielil? Nič! Hľadte na nemeckých katolíkov, akú majú spisbu, ako držia spolu, koľko majú spolkov a koľko zástupcov v snemovni. Áno, tam každý, či svetský či duchovný urobí svoje, a sám vede voličov k hlasovaniu. Prečo to aj u nás neni tak? Nuž prečo nie? Preto, lebo nie sme tak rozumní, za katolicizmus zaujatí, nie sme tak seba pove-

domí ako tí katolíci. Ale mohli by sme byť, keby sa nám chcelo. Len začať a ustavične trízniť toho darebáka, aby sa prebudil k novému životu. Kričme: «Nespíte katolíci! Dajte sa do práce!» Ale potom aj ukážme čo a ako majú robiť. Bez vodcov ľud nič nevyvede. Čo by sme mohli teraz docieliť, keď je nám ľúto vydať 4—5 korún za novinky, kdežto koľko to za jednu nedeľu preslopú a prekartujú? Čo by sme mohli docieliť, keď sme roztratení? Obzeráme sa na vše strany a hľadáme vodcov... Čo by sme teraz docielili, keď je medzi nami toľko slabých a keď liberáli majú také váblivé nástroje: peniaze, pálené atď. s ktorými sklatia týchto? Tí všetci mali by ísť k ľudovej strane. Nuž a kde sú? Či to neni haňba? Katolíci medzi liberálmi! Ktorý židák alebo luterán ide medzi nás? Pre tých je liberalizmus, pre katolíkov ale ľudáctvo. To nech nikto nezabudne...

Kto by si to bol pomyslel, že na náš ľud aj socialisti vystrú siete. No, a či neukoristili mnohých z našich robotníkov? Veď vo veľkých mestách ináč ani nedostanú robotu, ak sa nezapišu do tejto peknej spoločnosti. Aj tie tisíce Slovákov, ktorí na Dolniaky chodievajú vyhľadávať si výživu, či neprídu domov s otrávenou dušou? A tak v dedinách, kde pokoj a duch kresťanský panoval, nastal teraz ruch a ozývajú sa reči diablov: «Dolu s kňazmi! Viera je hlúposť! My nemáme žiadnej domoviny! Vlast je len našou macochou! Nenie osobného majetku! Všetko je spoločné! Delme sa!...» tak že rodičia zhrozia sa nad rečou synov svojich. No a ten chudák duchovný, koľko úrazok podstúpi?

Čo tu pomôže? Napomenutie Svätého Otca a výš spomenutých biskupov. Všetko obnoviť v Kristu. Zaoberať sa s ľudom. Napomáhať katolícku spisbu.

Nech každý z nás hodí kameň na seba, a ak previnil oproti povinnostiam dobrého katolíka, nech to uzná a nech hľadá napraviť chybu svoju. Donesme do rozkvetu spisbu našu. Nielen rozširujeme «Kreštan» ale aj písme doňho. Aj tu pozorujem ukrutnú ľahostajnosť. Z tisíca jedon chytí pero do ruky. Čo sme ozaj takí žobráci? Či to neni škoda? Koľko dobrých myšlienok a naučenia nevidí božieho svetla? Kdežto mohli oni slúžiť k prospechu mnohým.

Nezabúdajme tiež na ľud náš, ale vyučujme ho nielen v škole a v kostole ale všade, kde máme k tomu príležitosť. Koľko dobrého docielime so shromaždeniami? Teda vydržiavajme ich. Koľko docielime so spolkami? Zakladajme ich. Nenie to tak veľká práca a nezostane ona bez výsledku. Dajme vodcov ľudu katolíckemu, a títo nech ho držia a nech ho nevydajú liberálom. Ak urobíme to za katolicizmus, čo Svätý Otec a výš spomenutí dvaja biskupi nakladajú: istí môžeme byť, že katolíci aj u nás premôžu liberálov a že zasvitne na nich taká doba, v akej mali podiel predkovia naši za čas svätých kráľov, keď odznak spásy skvel sa v úplnej sláve.

Teda do práce sa katolíci!

Ondrej Hladký.

Kreštan, kupujte len u kreštanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Sriaďujúce shromaždenie ľudovej strany.

Ľudová strana odbavovala tieto dni sriaďujúce shromaždenie v Púchove. Ku tomuto shromaždeniu prišli z Budapešte: praelát Ján Molnár, barón Ivor Kaas, Dömötör a Csizmadia, vyslanci krajinskí a tajomník ľudovej strany dr. Alexander Ernszt. Zo stránky údov tamojšej ľudovej strany prítomní boli pri tomto shromaždení dr. Chorényi, farár illavský, viacej dekanov, farárov, učiteľov a mnoho ľudu. Praelát Ján Molnár rečnil o politickom rozpoložení, na to vyvolený bol veľký výbor; za predsedu výkonného výboru vyvolený bol Valentin Chocholus. dekan a farár z Pruskej. Z tohoto shromaždenia poslali vyzvanie Alexandrovi Sipekymu, aby vystúpil zo stránky liberálnej, spolu ale aj voličom volebného okresu púchovského, aby sa pripojili ku ľudovej stránke.

Protíliehové medzinárodné shromaždenie v Budapešti.

Nenie škodlivejšieho trúnku, ako je lieh. Vzdor tomu, že je toto opravdová otrava, požívajú ju ľudia vo svete v cene na poldruha miliarda. Požívanie liehových nápojov kynozí národy, nivočí celé rodiny a podkopáva zdravie jednotlivých. Za blaho ľudu oduševnení mužovia ku zahataniu požívania liehových nápojov, osem medzinárodných shromaždení držali po rozličných mestách. Vďaka na žiadosť «Krajinského družstva katolíckych spolkov Uhorska» deviate takéto shromaždenie držal budú v Budapešti dňa 13. a 14. septembra. Ku tomuto shromaždeniu prídu nasledovní: dr. Eggar, biskup zo Sanktgallenu; dr. Ján Kapitza z Pruskej; Leopold Lenard, podporovateľ krajňansko-slovinských spolkov miernosti; Anton Orel a Bernard Dür z Rakúska a mnohí iní. Ku tomuto shromaždeniu vyslú svojich zastupiteľov: kardinál knieža-primas Vaszary; gróf Gustáv Karol Majláth, biskup sedmohradský; Wolfgang Radnay, biskup baňsko-bystrický a Imrich Bende, biskup nitriansky. Veľká významnosť tohoto predmetu donáša sebou, že by sa pri tomto medzinárodnom shromaždení tak velebné duchovenstvo, ako i ctené učiteľstvo čím väčším počtom zúčastnilo. Vysvetlenie dáva a prihlasy ku shromaždeniu prijíma: «A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége». (Budapest, VIII, Szentkirályi-utca 28.)

Fejérváry v Budapešti.

Barón Gejza Fejérváry, ministerpredseda, dňa 15-ho augusta dorazí z Karlsbadu do Budapešti, kde dňa 18-ho augusta, na deň narodenia kráľa, dá hostinu v paláci mi-

nisterpredsedníctva. Povolania ku tejto hostine sú rozposlané a nakoľko možno boli aj doručené.

Tajomné a veľavýznamné počínanie.

Do volebných okresov, ako sa o tom píše, rozposielajú sa obežníky, ktorými sa povolávajú voličia, aby sa ustanovili ku veľkému shromaždeniu, aké sa 21. augusta vydržiavať má v Budapešti proti spojenej opozícii. Voľaják Mikuláš Magyar, ako predseda pripravujúci toto krajinské ľudové shromaždenie to síce zapiera. Ponevác však musí byť voľačo vo veci, bo sa halúzka bez vetru nehýbe, dávame všetkým ľudovým voličom na známosť, že jestli by kdekoľvek takéto pozvanie ku tomu chýrnemu ľudovému shromaždeniu na 21. augusta do ruky dostali, aby tomu neverili a ho ani neprjali. Je to totižto len nový figel Kristoffyho a jeho druchov, ktorým ľud bala mútia.

Výbor stolice hontianskej.

Stoličný výbor hontiansky držal dňa 3-ho augusta mimoriadne shromaždenie pod predsedníctvom hlavného župana Juliusa Lits. Hlavný župan-predseda oznámil v tomto shromaždení, že ešte 4. minulého mesiaca dal na vedomie ministerpredsedovi a ministrovi vnútorných záležitostí, že z príčiny krajinskej krízy a následkom nedôvery oproti neparlamentárnej vláde zrieka sa úradu svojho. V úrade svojom len dočasne poostáva, kým nepríde do sporu s krajinskou ústavou. Ubezpečoval shromaždenie, že to len z vlastenectva činí a aby mal príležitosť v spoločnosti s výborom dozerať na počínanie si vlády. Právomocnosti vyslovujú sa naporad proti vláde. Kristoffy, aby neutonul v more ničomnosti, lapá sa už aj britvy a vstúpil medzi socialistov.

Platenie daní v nezákonnom stave.

V živote sa všetko krúti okolo peňazí, tak je to aj v živote štátnom. Keď štát na čase, alebo vôbec nedostane dane od tých, čo sú ich platí povinní, vtedy to svedomitým štátnikom zapríčini nemalého hlavy bolenia. V minulých sedem mesiacoch, ako to vykazujú, štát o päť millionov menej — ako mu prichádzalo — dostal len zo štátnej dane. V podobnom pomere vypadajú aj dane druhých druhov. Naši vážni štátnici, čo spravujú osudy krajiny našej, zhola nič si z toho nerobia a idú vesele do kúpeľov.

Socialdemokrati v robote.

Socialdemokraticko-robotnícka stránka dľa svojeho uzavretia a ku podpore Fejérváryho vlády po významejších mestách krajiny vydržiava socialdemokratické shromaždenia. Minulú nedeľu držali asi 25 tahýchto shromaždení. Na týchto shromaždeniach socialdemokrati doprosta rozkazujú spojenej opozícii, aby zo svojho programu vylúčila vojenské otázky a národné požiadavky, aby hneď prevzala vládu a predostrela snemu bezodkladu zákonnú predlohu na zavedenie všeobecného súkromného práva volebného. To je ozaj veľmi pekne, že si tí social-

demokrati tak rozkazujú s tou spojenou opozíciou. Veď to oni aj môžu urobiť, bo za ich chrbtom stojí Fejérváry a Kristóffy. Fejérváry očakáva, ako to židovské noviny «Neue Freie» píše, že prevedením všeobecného volebného práva dľa svojej chuti môže si zostaviť parlament. Židovskí vodcovia socialdemokratov zas očakávajú, že ich do tohoto parlamentu za ablegátov zvolia, kde oni potom ako zákonodarcia budú mať príležitosť svoju múdrosť ukazovať a ľud náležite vyžierať. Asi 125 shromaždení zamýšľajú socialdemokrati v krajine vydržiavať. Plakátov ku týmto dajú na milióny tlačíť. To všetko koštuje hrozné peniaze. Kto im ich dáva? Robotníci? Fejérváry? Kristóffy alebo kto? Veď to neskôr vynde na svetlo.

Židovská bezočivosť.

Viedeňský nuncijs papežský Granito di Belmonte odcestoval do Rímu. Židovské noviny na to hneď roztrusovaly ten sprostý chýr, že nuncijs z tej príčiny išiel do Ríma, aby sa informoval aké stanovisko zaujíma Vatikán oproti uhorskej kríze. Takéto chýry len v židovskej kotrbe môžu povstať. Vatikán má zaiste o mnoho vážnejšie práce, než aby sa miešal do vnútorných svetských záležitostí Uhorska.

Vystavovanie do Ameriky.

Dľa štatističných úradov v mesiaci júni v Uhorsku vystavilo sa 9348 passov. V mesiaci júni predošlého roku vystavilo sa 5270 passov. Väčšina týchto passov vystavená je cieľom vyvandrovania do Ameriky.

Katolícke valné shromaždenia.

Krajinsko-katolícke valné shromaždenie vydržiavať sa bude i tohoto roku v Budapešti od 8. do 11. októbra. Cieľuprimerano je, aby na shromaždení tomto katolícki veriaci účasť brali čo možno v najväčšom počte. Avšak aj to je cieľuprimerané a potrebné, aby jestvujúce v krajine družstvá a spolky kroz deputácie pri shromaždení zastúpené boli. Na shromaždenia poľažné pozvania uverejnia sa svojim časom v «Krestane.»

Voľba v Lipt. Sv. Mikuláši.

V pondelok dňa 6. augusta prevedená bola voľba vyslanca v Lipt. Sv. Mikuláši. Ako kandidáti vystúpili: predstavený ministerstva pravosúdia Bertalan Lányi a pravotár dr. Emil Stodola. Lányi obdržal 1578 a dr. Emil Stodola 1545 hlasov. Vyvolený je teda za ablegáta utrpený Lányi. Koľko ho asi táto voľba koštovala? Židia dostali peniaze; ľud sa najedol a napil, že pri tom mravne zase o niekoľko stupňov klesnul, o to sa však Bertalan Lányi nestará.

Zasadnutie spojenej opozície.

Spojená opozícia vo štvrtok dňa 10. augusta a 5. hodine popoludní držala zasadnutie. Ku tomuto zasadnutiu dostavili sa vo veľkom počte členovia spojenej opozície. Porady a zasadnutia tieto trvaly celé dva dni

Predmetom porady bolo ďalšie pokračovanie všetkých stránok opozície. Vláda Fejérváryho totiž takým spôsobom a takými prostriedkami pokračuje proti spojenej opozícii a nadovšetko proti tým právomocnostiam, ktoré sa postavily na stanovisko passívnej rezistencie, že to opozícia bez zmienky nechať nemohla. Pri poradách spojenej opozície prišlo do reči aj všeobecné súkromné volebné právo, ktoré skrze vládu nabaláchaní socialdemokratov hodili prítomne na povrch. Vláda Fejérváryho sa nazdávala, že keď proti spojenej opozícii nahucká socialdemokratov, táto sa kto vie ako nalaká. Strach je dobrý známy len našich generálov; členovia spojenej opozície neznejú strachu.

Z CUDZOZEMSKA.

Z Vatikánu.

Dňa 4. augusta boli tomu dva roky, čo svätý Otec Pius X. pápežský trón nastúpil. Sú to dva roky plné starosti a zápasov oproti krutým nepriateľom cirkve. Jedon rok je tomu, čo vo Francúzsku postavila sa vláda na také stanovisko, že záujmy katolíkov veľké škody utrpely doposiaľ a utrpeť musia i v budúcnosti. Behom tohoto roku vidí zas svätý Otec, ako vlády svetskej v družstvo sa spujújú s najnebezpečnejšími živlami revolucionárnych socialdemokratov k utlačeniu ľudu a cirkve. Vzdor týmto útokom však Pius X. netráfi nádeje. Touto nádejou oduševnený vydal obežník Il fermo proposito talianskym veriacim a biskupom, v ktorom ich k vytrvaniu a k zmužilosti v zápasoch za práva cirkve napomínal. Výsledok tohoto obežníka ukázal sa hneď pri najbližších voľbách obecných a okresných, keď katolíci — najmä v hornom Taliansku — na celej čiare zvíťazili nad socialdemokratmi. Dá sa očakávať, že v Taliansku nezadlho všetko obnovené bude v Kristu.

Francúzske loďstvo v Anglicku.

Loďstvo francúzske navštívilo brehy anglické. Angličania v Portsmouth-e s oduševnením prijali Francúzov. Veliteľov a dôstojníkov anglický kráľ Edvard pohostil na lodi Viktoria and Albert.

Prípravy k uzavretiu pokoja medzi Ruskom a Japonskom.

Witte so stránky Ruska a japonskí splnomocnení sa v Bostone sdržujú. Pri pojednávkach japonskí splnomocnení popustili Rusom prednosti. O japonských podmienkach píše, že Japonci dve osnovy podmienok predostrú Rusom, jednu miernejšiu, a až by tú Rusi neprijali, tak vystúpia s ostrejšou.

BESEDNICA.

O pálenke.

III.

— Čo ceníš viac, pokoj domáci alebo všeliaké zvady a pohoršenie?

— Neni lepšieho nad pokojom, lebo to je základ rodinného blahobytu.

— Veľmi múdre odpovedáš, ale keď chceš mať v dome pokoj a keď chceš byť šťastlivý s celým rodom tvojím, tak zaprisahaj sa, že nikdy nebudeš piť pálenku.

Zkúmaj najprv tvój dom. Ak je v ňom pokoj, prečo je on, ak ale sú bitky, roztržitosti a zvady, prečo sú ony? Potom poobzeraj sa po dedine a pozoruj, ktoré rodiny žijú v spokojnosti, také-li, kde otec nepije pálenku alebo také, kde pálenka ani sa len nemine zo sklenice, a slopú ju mladí starí bez rozdielu?

Pravda, len u triezvých a mierných ľudí prebýva pokoj a spokojnosť, kdežto domy korheľov sú opravdové chlievy, kde nie ľudia ale ohyzdné zvery bývajú. Sú to peklá, ktorým vyhybuje statočný človek. Brlohy hriechov a nemravností, ktoré mali by sa zničiť, ako volakedy Boh Sodomu a Gomoru. Pálenkári nezaslúžia iné.

Slopanica a kréma sú vrahovia zemskej blaženosti, po ktorej túži každý poriadny kresťan, a ktorú len tí obsiahnú, ktorí nepijú. A ako je miernosť základom blaha rodinného, tak podobne vede ona človeka k bohobojnému životu, ktorý Boh odmení večným životom. Korheľ nemôže rátať na to, lebo oddal sa čertovi, a ten vedie po bahnách hriechu, až konečne ukoristí dušu jeho. Korheli sú smeti človečenstva, ktorých oddelil by mali od dobrých; sú oni vrahovia defom svojim, lebo otrávia ich telo a dušu, a vrhnú ich do nešťastia; sú vrahovia mravnosti a viery, lebo po korheľoch len púšť a hriechy zostávajú. Choďte do domu opilca a uvidíte účinok pálenky. Aký život má tam matka? Nuž a deti aký príklad vidia od otca, ktorý ustavične slope, zlorečí, vadí sa a neraz ruku dvíha na mat? Anjelom môže byť takáto matka, predsa len stratí trpezlivosť. Môže nariekať deň-noc, môže sa v prachu zvíjať od ziaľu a zúfania, môže od úst odtrhnúť kúsok chleba, aby nasýtila ním večite hladujúce deti svoje: neuprosí hovädského muža, a ten nezrečie sa ani krémy, ani pálenky. Ubohá žena, ubohé deti! Kto by vás nefutoval? Je vám hodno na svete žiť? A ešte otec hromzí a klaje na mat, že ona počína zradu, a ona ho žene do krémy. Teda ona je príčinou biedy a pekla, lebo prosí, napomína, kojí muža a plače, aby bol poriadnym otcom, aby šanoval deti svoje, aby nezanedbával prácu a aby nepil pálenku. Všetko hyne, všetko sa hubí. Domec opustený, lichva zmizernená, zeme zanedbané, deti polonahé a vyhladované, v dome ani chleba, ani peňazí, a to

preto, lebo otec zahála, v krème vysedáva, zlorečí, vadí sa s gazdinou, nenávidí deti svoje, vyhybuje kostolu ... Takto obráti pálenka rodinný krb na peklo, a takto robí z členov krbu tohoto zúfalých žobrákov. Kto teda nechce, aby vyšiel na takýto posmech, kto nechce seba, manželku a deti svoje usmrtiť; kto chce mať dobrý a spokojný život: nech nikdy nepije pálenku a nech ju ani len v dome netrpí.

Možno, že mi dá pravdu aj ten najväčší korheľ — hoc už sunoval kážeň moju, lebo nemá rád, keď mu volakto pravdu povie alebo už čakajú ho v krème podobní horheli — ale vyhovára sa s tým, že nemôže byť bez pálenky; ani pracovať nevie bez nej, že on nepije tak veľa atď. Všetky tieto výhovorky nič nestoja, lebo zlú a škodnú obyčaj ľahko možno zanechať, len treba pannať nad sebou, a vedieť odohnať čerta keď podvádzá. Za každým na pálenku vydaným halierom je škoda. Za tie peniaze, čo by ich ak málo bolo, vždy možno kúpiť užitočnú vec, a ponevác je pálenka najtuhšia otrava, nemsie byť nikto ani samovrahom, ani vrahom rodiny svojej. To jak cirkev, tak aj Boh zabraňuje. A kto previní sa oproti príkazom božím, to neni kresťan, ten nebude spasený. A práve preto pýtam sa každého pálenkára: chce-li žiť ako poriadny človek a či ako hovädo nestidaté? Dá-li volačo na dušné spasenie a na budúcnosť svojich detí?

Ak áno, nech sa zaraz zaprisahá, že nikdy viac nebude piť pálenku.

Neverte, že pálenka nič nemá do dušného spasenia kresťanov.

Ba ovšem!

Vyzývam každého pálenkára, aby držal súd nad sebou, poviem keď spať nevie alebo keď ho hlava bolí po slopanici. Nech pomyslí na svoje skutky a reči, na seba, na ženu, na deti, na dom, na hospodárstvo, istotne zhrozí sa nad sebou, a ak je v ňom čo len trochu svedomia a ľudskosti, uzná sám sebe, že neni človekom, ale naničhodným a nestydatým sviniarom, ktorý nezaslúži, aby ho zem nosila a aby svietilo naň slnko božie. Uzná, že od kedy pálenku pije, upáda jak mravne, tak aj hmotne a ledva má v sebe iskričku ľudskosti. Predtým ťa istotne mrzelo, keď si neskoro prišiel do kostola. Nečinils to dobrovolne, mal si snáď prácu s chorým hovädom alebo merkoval si na dieťa kým žena tvoja doniesla dom do poriadku. Teraz ale nikdy neideš do kostola a nerobíš si výčitky pre to, lebo tvojim kostolom je kréma, tam zlorečíš na Boha, klaješ na kňazov, robíš posmech z obradov cirkevných a vysmievaš tých, ktorí ešte nezabudli na Boha. Pred tým dbal si o to, aby sa deti tvoje modlili, a nevyslovná radosť naplnila srdce tvoje, keď sa naučily Otčenáš. A teraz? Možno, že ak sa pomýliš, mrmle jazyk tvój volačo, ale bez skrúsenosti, len tak, aby bolo. Bratu môj to neni modlitba. S tým ty neukojíš Boha, ktorého každú chvíľu urážaš a nesmyješ hriechy, ktoré tlačia srdce tvoje. Ty prestals byť kresťanom. Tvojim Bohom je pálenka. Len jednu žiadosť máš, napíť sa do vole, a preto obetuješ nielen sám seba a rodinu svoju, ale aj dušné

spasenie. Teba už nič nepohne k dobrému, si opravdový zločinec, ktorý v žalári má miesto, ale nie medzi ľuďmi, ktorých ustavične pohoršuješ. Ešte ani nad tým žobrákmi sa nesmiluješ, ale klaješ naňho a odoženeš ho od vrát tvojich. Predtým keď si našiel stratenú vec, dals ju nazpäť a tešil si sa keď si mohol s volakým dobre činiť, teraz aj toho sa dotkneš čo tvoje neni, ba nemal bys ťažké svedomie, kebys zbíjal a vraždil, veď opilec súci je na všetky hriechy, a teší sa keď spravodlivého človeka nešťastie podká. Predtým keď si očul zlorečiť alebo hnu-sobstvá vyprávať, to tak účinkovalo na teba, ako čo by ťa bol obaril a utekal si od takýchto planých ľudí. Teraz ale od rána do večera klaješ a zlorečíš a ústa tvoje sú opravdový kanál, z ktorého len svinstvo vyteká. Tvoju ženu a vlastné deti nemáš rád ba ich nenávidíš, kdežto k tebe podobní podliaci sú ti namilejší. Čo ty dbáš o deti. Nech zhnú od hladu, nech chodia v handrách otrhaných, to teba nepohne. Ba nech sa ti ani na oči neukazujú. Bože ich chraň, aby zaplakaly alebo chleba pýtaly, bez toho ich mlátiš, nie ešte aby ťa prosily, keď si ožratý ako sviňa. Predtým nebol bys lhal, čo by ti boli platili za to, teraz za mierku pálenky budeš nielen lhať a falošne prisahať, ale aj podpalovať a vraždiť. Predtým pri voľbách ohľadom si bol na človeka ktorého volili, a len na tú stranu si šiel kde ťa presvedčenie viedlo, teraz aj desať rázy sa môžeš zaprisahať, predsa len na toho budeš hlasovať, kto ti zaplatí a pálenky dá. Áno, korheli a sviňari takto robia. Od týchto nečakajme čo dobrého, lebo nie sú súci k tomu. A aký život vedú na tomto svete, tak ich odmení Boh na druhom. Istotne ani jedon opilec nevojde do kráľovstva nebeského, lež ta, kde bude plač a skrýpanie zubov. Už aj toto má napomínať korheľov, aby sa zriekli pálenky a aby sa vrátili z cesty, ktorá do zatratenia vede.

Teda ak chceš byť spasený, choď zaráz do kostola, ľutuj za viny tvoje a slúb pred oltárom, že pálenku nikdy viac nebudeš pijať.

Keď som už opilcom zarezal do živého, rád bych povedal prísne slovo aj vláde, veď pre jej nedbanlivosť a volkanie židom šíri sa opilstvo v našej krajine, len že u nás beda takému, ktorý vládu obviňuje. Keď už do veľku nebránila vláda ľud náš oproti vrahom, ktorí ho pálenkou otrávajú, aspoň teraz nech vezme ho pod ochranu, a nech prísne trestá krémárov za všetky priestupky, ktorých sa opilci dopustia, ba aj za to, že sa v jejich krčme ohltali. Najlepšie by bolo, keby vláda zakázala meranie pálenky, vtedy by nebolo biedy, bolo by menej hriechov a boli by sme šťastliví. F.

CHÝRNIK.

Narodeniny kráľa. Jeho veličenstvo kráľ dňa 18-ho augusta bude sláviť svoje 75-ročné narodeniny. Z tejto príležitosti budú v korunovačnom chráme Matiaša v Budíne slávnostné služby Božie, na ktoré vláda povolá štátnych, cirkevných a vojenských hodnostárov. V tento

deň síde sa v Išli celá kráľovská rodina, aby blahoželala jeho veličenstvu.

Knieža-primas v Budapešti. Knieža-primas Kladius Vaszary, ktorý sa zdržuje v Balatonfürede, je už úplne zdravý. Staručký arcipastier prostriedkom tohoto mesiaca pretrhne svoje letovanie v Balatonfürede a v sprievode biskupa dra Medarda Kohla príde do Budapešti. Z príležitosti 75. výročitého dňa kráľových narodenín, to jest 18. augusta knieža-primas sám bude slúžiť sv. omšu v Matejovom chráme a tu bude pontifikovať aj na sv. Štefana.

Z biskupstva spišského. Spišský biskup dr. Alexander Párvy vymenoval dra Franca Rolný, farára v Novej Vsi za präsesa rímsko-katolíckeho učiteľského spolku okolia levočského, Alexandra Horvátha, ceremoniára biskupského vymenoval za profesora theologie a na jeho miesto povolal do biskupskej kancelárie Konráda Vengritzského, novovysväteného kňaza.

Biskup Béla Kanovics zomrel. Nestor budapešťianskych katolíckych kňazov, titulárny biskup opát-farár Béla Móric Kanovics 4. augusta rano v 74. roku veku svojho zomrel. Behom štyroch desaťročí bol duchovným pastierom veriacich Jozefovského predmestia, ktorí ho veľmi radi mali. Bral živú účasť aj na verejných zúležitostach hlavného mesta. Béla Kanovics narodil sa roku 1831. v Trnave.

Šach sa bojí búrky. Šach Muzaffer Eddin sa veľmi bojí búrky. Minulý piatok, keď po veľkej horúčosti prešla ponad Paríž búrka, kráľ kráľov sa tak naľakal, že zamestnanci hotela, v ktorom býva šach, nebudu si to najlepšie myslieť o jeho veličenstve. Keď šach videl, že sa blíži búrka, hneď sa zriekol výletu do Enghien. Keď počul prvé hrmenie, učupil sa do jedného kúta a s ním cestujúci perský kňaz sa musel modliť, sprievodci šacha ale museli si stať okolo svojho pána, ktorý nemal smelosti ani raňajkovať. Len popoludní o 2. hodine, keď búrka už trochu prestala, sa osmelil natoľko, že si sadol ku stolu. Dvorný lekár dr. Schneider potom nahovoril sultána, aby sa zaviezol ná koči do Louvre. Kým šach prezeral sbierky v Louvre, opäť začalo hrmeť. Šach hneď ztratil duchapritomnosť a opakoval sa ten istý výjav, ktorý sa udal v hoteli. Od tohto okamihu nikto neni vstave nachovoril šacha, aby opustil svoje izby.

Všetko vyjde na javo. Pred niekoľkými rokami udala sa v obci Bokszeg (st. aradská) tajuplná vražda. Z rieky Körös totižto vylovili mrtvolu manželky tamojšieho roľníka Mikuláša Kostu a keď pitvali mrtvclu, vysvitlo, že žena sa nestala samovražednicou, lež že ju neznámi ľudia zahrúsili a hodili do rieky. Žandarmeria hneď zaviedla vyšetrovanie, ale vrahom nemohla pristíjak na stopu. Až teraz po viacerých rokoch vystopovali žandári, že ženu zavraždil jej vlastný manžel pomocou roľníka Jána Krisána. Vrahov žandári už chytili a zatkli.

100-ročná pamiatka. Pekná cirkevná slávnosť sa nedávno odbývala v obci Erdököz (zvolenská st.) na pamiatku toho, že je 100 rokov odtedy, čo bol rímsko-katolícky kostol založený.

Tá pálenka. V obci Kornya (st. krassó szörényska) tamojší gazda Konštantín Lázár dľa obyčaje v opilom stave navrátil sa z krčmy domov, prečo mu jeho manželka robila výčitky. Opilý človek sa veľmi rozheval a zbil svoju manželku, ktorá si toto natoľko pripustila ku srdcu, že sa na povale obesila. Keď gazda vytriezvel, začal hľadať ženu. Aj ju našiel na povale obesenú, na čo osirotené deti začaly horko plakať. Len teraz vedel Lázár, čo urobil. V svojom zúfalstve odhodlal sa, že tak seba ako i deti usmrtí. Deti zavolať do izby, zavrel dvere, potom vzal britvu a chcel deťom podrezať krk. Najstaršiemu chlapcovi sa ale na šťastie podarilo otvoriť dvere a takto sa deti oslobodily od istej smrti. Na krik detí hneď dobehli do domu Lázára susedia, kým ale vnikli do izby, Lázár si už podrezal krk a ešte v ten deň skoro večer zomrel.

Besný pes. Z Košíc píše: Júliusa Déryho, správcu Csányiho umelého mlyna v Košiciach v doline Csermely pohrýzol jeden besný pes. Déryho zaviezli do Pasteurovho ústavu v Budapešti.

Ohne. V obci Salgó (stol. nitrianska) poslal z neznámej príčiny vypukol oheň, ktorému padlo v obeť 42 domov a mnoho pobočných stavísk. Takmer polovica obyvateľstva vyšla na žobrácku palicu, lebo z poľa spratané zbožie nebolo ešte poistené proti požiaru. Žandarmeria zaviedla prísne vyšetovanie, lebo sa domnievajú, že oheň povstal následkom hrišnej neopatrnosti. — Veľký požiar zúril i v Bardijove, ktoré mesto pred niekoľkými rokmi takmer celé ľahlo popolom. Chytil sa dom Jánovej Daruščákovej a o niekoľko minút vzbĺkla plameňom Kaczvinského- a Rákócziho ulica. Pre veľké sucho, aké tuná od viac dní bolo, v studňach sotva bolo vody a tak hasenie požiaru stretalo sa s veľkými ťažkosťami. Prvý došiel ku požiaru náčelník stanice Adriányi so železničiarimi. Bardijovskí ohňohasiči obrovským namáhaním snažili sa lokalizovať šíriaci sa oheň. Jedine im možno ďakovať, že celé mesto nevyhorelo. Zhorelo 43 domov a 98 pobočných stavísk; 164 rodín ostalo bez prístrešia.

Ľudský život požiaru nepadol v obeť. Hájnik Ludrovský vyniesol z jedného horiaceho domu dvoje detí, pričom sa nebezpečne popálil. Škodu páčia na 240.000 korún.

Zaškrtil svojho syna. Z Liptovského Sv. Mikuláša píše, že vo Veternej Porube udal sa tragický prípad.

Premenenie Pána.

Jedon 22ročný šuhaj menom Ján Králik začal hrubianiť svojej matke, čo natoľko rozhevalo Králikovho otca, že chytil svojho syna za krk. Keď vypustil otec svojho syna z ruky, tento odrazu klesol a onedlho zomrel. Nešťastný otec totižto vo veľkej zlosti nechtiac zlomil svojmu synovi obratle.

Samovražda. 21-ročný drevokupec Arnold Drexler z Fraštáku (nitran. st.) v Budapešti strelil si do hlavy.

Lacné železničné karty. Správa uh. král. štátnych železníc oznamuje, že z príležitosti sviatku sv. Štefana, prvého kráľa uhorského na staniaciach uh. štátnych železníc, taktiež aj na staniaciach košicko-oderbergskej dráhy — vyjmúc stanice vicinálnych železníc — vydávané budú do Budapešti na všetky tri triedy o 30 percentov lacnejšie sem a tam znejúce vozne karty. Karty vydávané budú od 16. do 20. augusta a platné budú za 5 dní. Cestu neslobodno pretrhnúť.

Chýry zo Spiša. Minister výučby svoje uzanie vyslovil Štefanovi Staváčovi rímsko-katolíckemu učiteľovi v Slovenskej Vsi za jeho 47ročné horlivé a dobré učenie. Teraz už do zaslúženej pensii ide. — V lubických lesoch dňa 17. júla oheň zúril, škoda je značná. — Dňa 27. júla zomrel Pavel Kéler, advokát kěžmarsky. — V lubických kúpelách istá matka menom Anna Garzsik svoje šesť mesačné dieťa samo nechala doma. Dieťa tak blízko prišlo k ohňu, že sa mu šaty chytily a tak velice sa popálilo, že aj hneď zomrelo. Rodičia nenechajte maličké deti ani na krátky čas celkom samé doma! — Na majetok prešovského grécko-katolíckeho biskupa, ktorý on v spišskej Magure má, dňa 21. augusta bude v Prešove licitácia. — V Podhradí dňa 29. júla bárs veľký oheň zúril, zhorelo 257 domov aj šesť ľudí sa spálilo a mnohí sú viac-menej popálení. Bieda je teraz tam veľká. Škoda asi trištvrte milióna korún obnáša. Spišský biskup pohorelcom zaráz 3000 korún daroval. Nie dosť, že mesto Podhradie stihlo tak veľiké nešťastie, ale oheň prešiel ešte aj do susednej dediny do Kolbach, kde 37 domov zhorelo. — V Richvalde dňa 27. júla Rudolfa Székelya za učiteľa vyvolili. V ten istý deň v Haligovcäch z troch konkurentov slečnu Annu Kašparek vyvolili za učiteľku. V prvej obci už sedem a v druhej už vyše dvadsať rokov nebolo diplomovaného učiteľa. — Následkom neobyčajne veľkej horúčosti sa vo Spiši veľmi rozširujú vretenice, do teraz zabili toho roku v celej stolici 208; za každú dala a dá vrchnosť 50 halierovú odmenu. — Podtatranské kúpele sú toho leta preplnené, noví hostia sotva dostanú byvanie. V Nižnom Šmeksi bolo do 25. júla 503 kúpeľných hostov, v Barlangligete do 22. júla 1600, v Šmeksi do 19. júla 1710, v Novom Šmeksi do 10. júla 593, v Tátra Széplaku do 17. júla 780, vo Feketehegyu do 23. júla 395, v Iglófürede do 17. júla 413 osob.

Herňa v Bardijove. Lanského roku utvorilo sa v tunajších kúpeľoch kassíno pod názvom «Park Club». Ako teraz vysvitlo, v kassíne jestvuje kartárska herňa, v ktorej kúpeľní hostia márnia nielen svoje peniaze, lež i

zdravie. Objavenie herny vzbudilo v Bardijove veľké rozčúlenie, lebo — jako to vyšlo na javo — veľa kúpeľných hostov prišlo v nej o celý svoj majetok.

Refazový most v Budapešti znova farbía. Práca táto potrvá asi 40 dní a bude stáť 5876 korún. Na most potrebujú farvy za 3500 korún. Posledný raz barvili Refazový most roku 1898. Most barví 16 natieračov. Bola reč i o tom, že Refazový most celkom obnovia, no toto sa nestalo.

Smer pútnej cesty na staré miesto milostné: Maria-Taferl. Sonntagsberg (sv. Trojica). Veľká Maria Cell.

Duchovné sprevádzanie s povolením vysokodostojného pána biskupa stolno-belohradského dňa 11-ho júna roku 1905. pod číslom 1291 vydaného, prevzal pán dekan a farár *Sebő Zettler*, a síce:

Pohneme sa dňa 20. augusta roku 1905. z hlavného farského kostola sv. Anny v Budapešti (II. okres) cez Viedeň, Maria-Taferl, Sonntagsberg do Veľkej Maria-Celly, nazpät ale navrátíme sa cez Jozefsberg, Joachimberg a Annaberg.

Karty na cestu a smer púte vydáva *Georg Katzinger* v Békás-Megyeri (Fő-utca 42.), a síce: I. triedy kartu na loď a II. triedy kartu na železnicu so spoločným kočom z Lunzu do Maria-Celly, taktiež z Maria-Celly po Freiland-Turnitz 48 korún. II. triedy loď a III. triedy železničná karta s kočom ako hore 35 korún. III. trieda loď a III. trieda železničná karta s kočom ako hore 29 korún 60 hal. Bez koča to isté 19 korún 60 hal.

Kto sa v Ostrihome alebo bárs aj na ktorej stanici lodnej cesty po Viedeň ku púti pripojí, dialka sa mu odráta, čo ale popredku treba oznámiť.

Tí, čo účasť chcjú brať na tejto púti, nech úmysel svoj najneskorej do 15. augusta sdelia Georgovi Katzinger v Békás-Megyeri (Fő-utca 42. číslo) kde sú aj karty k dostaniu. — Karty možno aj po pošte vymeniť.

Karty možno dostať i u kostolníka farského kostola v Starom Budíne a v Šorokšári u p. Henrika Bauer.

Ctených súčastníkov púte prosíme, aby nám mená svoje zreteľne vypísané zdelili.

Jestli sa dostatočný počet súčastníkov ku púti tejto prihlási, prenajmeme osobitnú loď.

Programm púte zasiela ohotne

Georg Katzinger, vodca púte.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Kto na svoj majetok

záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požíčkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4¹/₂%-ové požíčky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárska otázka.

(Pokračovanie.)

Veľká chyba je aj to, že hospodár nemá osohu z namáhavej práce svojej, lebo keby mu hospodárstvo dobre donášalo, tak by nebol zadlžený, lebo ak je aj, vedel by si spomôcť. Rozličné dane s takou farchou uvalujú sa naň, že to dlho nevydrží, a tak výrobok jeho do iných vačkov ide. Mozolí aj na takých panákov, ktorí ho znevážia, a najmä v čas voľby tak zachodia s ním, ako s hevädom. To je už potom láska a svedomie! Nevie, čo by robili tí nefudskí fičúri, keby chudobný ľud nerobil na nich?

Že hospodári nemajú osohu zo svojej práce, tomu na príčine je aj to, že zbožie nemá ceny, čo zapričiňuje Amerika a židovskí špekulanti. Amerika lacnejšie dorába a dováža do európskych štátov, ako my. Z Budapešte cez Fiume do Londýna platíme dôvozného oď metra 3 koruny 22 hal., kdežto z New-Yorku len 56, z Argentíny 100 halierov. Spomenuli sme židov, ako takých, ktorí uškodia gazdov. O tomto netreba veľa písať, veď to každý vie, ako židia kšeftujú so zbožím, najmä na burze, kde sa robia opravdové zbojstvá. Zbožie malého hospodára prejde aj cez štyri ruky, zakiaľ bude múka z neho, a tak choseň, ktorý on mal mať, keby bol úrodu svoju mlynu predal, židáci strčia do vačku. Oni robia napred kontrakty na úrodu, ktorá je ešte len u Pána Boha, pričom majú náramný osoh. Oni kšeftujú s takzvaným papierovým zbožím, ktoré nenie ani v sýpkach, ani na zemiach, a s tým kazia cenu. Toto všetko ubija malého hospodára. Pri tomto nesmieme zabudnúť na riaditeľov krajiny. Väčšina úradníkov od jakživa nepriateľsky sa chovala oproti sedliakom, a tak zachodila s nimi, ako čo by ani nikdy ľudia neboli. Túto nefudskosť nezbadáme ani v jednom vzdelanom štáte. Že ako si vážia jednoduchého robotníka inde, o tom vyprávať vedľa tí, ktorí boli v cudzozemsku. Potom u nás chudobného človeka nikto nebráni oproti prechmatom nesvedomitých bašov a oproti raubienským úžerníkom. V úradoch za nič nemajú sedliaka. Domrzajú ho, prehánajú, vysmieávajú a pokutujú nemilobohu, skrze čo ztratí všetku vôľu k životu. Aj to je zle, že hospodári nemajú svojich vodcov, preto ich potom socialisti tak chytro zväbia. Inde aj hospodári študujú hospodárske školy, nie aby pánmi boli, ale aby vedeli rozumne gazdovať; čítajú dobré knihy, noviny; majú svoje spolky; vedú knihy zo svojho šafárenia, kdežto u nás na to nikto nemyslí. Naši hospodári sú veľmi zaostalí a nevzdelaní a tak potom nenie div, že úcty nemajú, že sú biedni a že ich úžerníci tak ľahko prekabáčia.

Poukázali sme na choroby nášho hospodárstva, udali sme príčiny tejto choroby, teraz hľadme, jako by sme ju mohli liečiť.

Práca je to veru ťažká. Tu len spojené sily spomôžu. Jak vláda, tak aj spoločnosť, najmä ale sami hospodári, musia urobiť svoje. Rozkazuje to láska k blížnemu, a jak vlastné tak aj krajinské záujmy. Bez rozumného hospodárstva neudrží sa naša krajina.

Na vládu čaká tá najväčšia práca, lebo nielen že musí nahradiť čo zameškala v minulosti, ale robiť musí to v takom čase, keď je hospodárstvo smrteľne ranené, a keď skonáva.

Spomenuli sme, že na akú škodu sú malým hospodárom delby a vôbec celý tento zákon. Tento nemeškano treba zmeniť ná taký spôsob, aby nápadníci len v tom páde mohli podeliť si otcovské imanie, ak na každého 10 do 20 jochov zeme pripadne, to jest za toľko, z čoho jedna rodina bezpečne vyžije. Mestski hospodári mali by dovolené zeme svoje parcellovať, ak by na nich zahradníctvo chceli sprevádzať. S týmto ale ešte neprekazili by sme cesty zadlženia. Potom aj na to musíme odpovedať, že čo dostali nápadníci, keby zákon bránil podelenie malých majetkov? Miesto zeme dostali by peniaze, árendu, a síce hlavný majetník užíval by pozemok, a z osohu by platil polovicu, tretinu, štvrtinu nápadníkom (dľa toho, koľko ich je). Vlastne nie on by vyplácal bratov a sestry, ale na to uridené banky.

Musel by byť ďalej veľmi prísny zákon aj na to, aby hospodári nemohli ľahko dlhy robiť, ale aby v čas nevyhnutnej potreby dostali úver na svoj pozemok u hospodárskych peňažných ústavov, ktoré daly by požičku na malý interes, a ktoré ocenili by spravodlivo jedonkaždý pozemok. Toto ale je len pre budúce, ako by sa ale dalo spomôcť malým hospodárom, ktorí už teraz topia sa v dlžobe? Takýchto zadlžených hospodárov treba od drahej dlžoby oslobodiť, k čomu tiež potrebné sú také peňažné ústavy, ktoré by tú drahú požičku hospodára vyplatily a poskytlily mu lacnejšiu požičku. Tieto peňažné ústavy by teda vyplatily hospodárov dlh, a hospodár dostanúc takto požičku lacnejšiu, splácal by ju podrobne, teda za viac rokov. V Uhorsku sú dosiaľ už tri takéto ústavy a mnohých hošpodárov osvobodily už od istej exekúcie a od zobračkej palice.

Ale aj na to má hospodár potrebu, aby nielen na pozemok dostal lacný úver, ale aj na svoju osobu, lebo ináč prinútený je za takú cenu predáť svoje výrobky, akú mu kupci núkajú. Na takéto požičky nie sú síce sporiťelne, lebo tých cieľom je zbohatnúť a dávať účastinárom svojim čím väčšie dividendy, tomuto zodpovedajú jedine úverkové spolky, ktoré nezdierajú, ale požičajú na malé úroky a na dlhý termín. O týchto úverkových spolkoch sme už aj my veľa písali a povzbudzovali sme hospodárov, aby tieže zakladali na všetky strany. Spolky úverkové sa všade tam osvedčily ako dobrý pomocník malých hospodárov, a kde tie spolky dosiaľ založili, tam sa malým hospodárom lepšie vedie.

(Dokončenie nasleduje.)

Kráľovstvo rozdvojené padá.

Jak «Kresfan» tak i «Katolícke Noviny» majú jeden a ten istý cieľ: v slovách Ježiša Krista obsažený: «Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a spravodnosť jeho a ostatné všetko bude vám pridané».

A čo vidíme? Že ačkoľvek programm ľudovej strany žiadnej zmeny nepodstúpil, a trebárs za istý čas i národovcom sa páčil, ba ho aj podporovali, zrazu napadnul ich istý protestantský duch, začali ho do podozrenia uvádzať.

«Katolícke Noviny» samé uznávajú, že «Kresfan» jak veľiké zásluhy má s jeho ľudovou stranou v povznesení, v osvietení a v oduševnení ľudu pospolitého. Svedkami sme boli, jako ľud, ktorý predtým z hola nič nečítal, chytal «Kresfana» do rúk a k seba povedomiu prichádzal. Videli sme, že mu ani «Opratový Kresfan» nič neuškodil, ba čo viac, ním sa ošte viac otvárali ľudu oči.

Čo je tomu na príčine, že počet ľudových ablegátov tak pomalý rastie? Veď programm ľudovej strany zmeny neutrpel!

Príčina je obsažená v slovách Pána Ježiša Krista: že každé kráľovstvo samo v sebe rozdelené spustne a dom na dom padne.

Ľudáci čítavali nielen «Kresfana» ale aj «Ľudové Noviny», ktoré rozmanitým obsahom začaly nad «Kresfana» vynikať. Avšak, jako «Ľudové Noviny» začaly pĺznuť a smýšľanie ľudového programu so seba vyzliekať a národovstvo kráľovstvu nebeskému predkladať: tak začali aj ľudáci na dvoje sa deliť.

«Ľudové Noviny» sa pominuly, avšak duch «Ľudových Novín» je vzkriesený v «Katolíckych Novinách», ktoré v napádaní ľudovej strany prevyšujú «Slovenského Týždenníka», v posmech obracajúc cieľ programu ľudovej strany. Takéto počínanie «Katolíckych Novín» nesrovnáva sa ani s tým menom, ktoré na sebe nosia, ani s tým cieľom, akým ich dakedy starý zakladateľ jejich bol založil.

Veď ten chudobný ľud, ktorý ani peňazí, ani času nemá rozličného smýšľania novinky predplácať a čítať, v zaslepenosti kráča dľa smýšľania jeho redaktora.

A čo slyšíme na tých stranách, kde ľud po mnohom modlikaní drží a číta «Katolícke Noviny»? Neideme opakovať tie slová, aké o nich vynáša. Napospol zatracuje ľud počínanie tých «Katolíckych Novín». Bo veď tak, ako tieto píšu, môžu písať akékoľvek luteránske noviny.

Na poli pšeničnom, kde že sa vzal tento kúkol?

«Katolíckym Novinám» prednejšia je národnosť, jako kráľovstvo Božie! Preto jich heslom je: vyhladme «Kresfana» a ľudovú stranu so zeme, lebo skutkom našim sa protiví, k smrti najohavnejšej odsúdme ho.

A tak s bolastou vidíme, že čo sa nepošťastilo liberálom a «Opratovému Kresfanovi», to chcú docieľiť pod kepienkou katolíckym vychodiace «Katolícke Noviny», na radosť všetkým liberálom, a zvlášte na radosť hlavného župana trenčianskej stolice.

Náš ľud nečíta nášho hlavného župana najmilejšie

noviny: «Vágvölgyi Lap». Avšak keď by ich čítal, videl by, že smýšľanie týchto novín je jednaké so smýšľaním «Katolíckych Novín». Vlastne smýšľanie politické hlavného župana trenčianskeho v obydoch nápadne sa zrkadlí. I jednému i druhému redaktorovi, práve tak jako aj hlavnému županovi trenčianskej stolice milši je nemecký frakk, jako z uhorského lanu dorobená košeľa. A táto košeľa, tak sa zdá, jako čo by bola na červeno zabarvená, lebo u všetkých troch, vlastne štyroch divokosť pôsobí. Jako štyroch? Nuž štvrtý je: pán duchovný sekretár hlavného župana trenčianskej stolice, ktorý čarodejným spôsobom omamuje redaktora «Katolíckych Novín» a podrobuje svoju známú mienku mienke pána duchovného sekretára, tak že sa zdá, jako by redaktor «Vágvölgyi Lapu» bol len nejakým učňom u redaktora «Katolíckych Novín».

Babilonská veža hlavného župana trenčianskeho ide k rozpadnutiu! Páni moji, sijdite s nej. a to čím skôr, lebo tá nikdy dostavená nebude, lež poďte stavať stavanie kráľovstva Božieho a spravodnosti jeho, a môžete byť istí, že aj ostatné žiadosti, čo sa týka vzdelania materinskej reči, tiež budú k tomu pridané. Kto spravodnosť hľadá, ten každému, čo jeho je, úslužne dopraje. Nehľadte na to, čo nás rozdvojuje, lež na to, čo nás spojuje. lebo veru príjde «mráz!» i na jednu i na druhú stranu k najväčšiemu potešeniu liberálnej strany. Preto: «Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a spravodnosť jeho a ostatné bude vám pridané!» — ináč kráľovstvo rozdvojené spustne.

Bič z Považia.

DOPISY.

Z Lazian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Som jednoduchý roľník, ale p. organista naučili ma s perom zachodiť, tak uhádnem volačo napísať. Som z tých najstarodávnejších ľudákov, a dosiaľ len na ľudovú stranu som hlasoval, a nebol bych liberálom, čo by mi čo dávali, a ma bars ako prehánali. A aký som ja, taký sú všetci lazanci. Však to krásny venec ľudákov? Veru sme inakší, ako tí handrbulci gajdlania, ktorí za pálenku sú liberáli. My by sme medzi sebou liberála ani netrpeľi. My sme do jedného hlasovali na p. Kolomana Brestyenského. Tak robili aj bratia sebedražania. Naši ľudia sa vôbec lepšie držali ako Nemci, Sú aj medzi nimi dobrí ľudáci, ale väčšina oddaní sú trunku, ktorí len na pálené a na peniaze hľadajú. Dľa môjho sedliackeho náhľadu sú to ľudia, čo nezaslúžia práva volebného. A predsa jeden

notárík 80 gajdlanov pripísal k voličom, tak že sme museli oproti tomu apelovať, a nitrianský ústredný výbor odhodil z nich 40, a oproti ostatným apelujeme ku kr. Kúrii. Hja, tu bedlia na popis p. Brestyenzský, toho neoklamú liberanti. Nuž ale či je to tak v každom okrese?

Ja myslím, že ako dobrý katolík ani nesmiem byť liberantom, lebo na tej strane, kde sú židáci, protestanti, frajmaureri a socialisti, nemajú čo hľadať katolíci, a ja bych to za hriech držal. Bárš by takto každý katolík cítil a činil, ako my lazanci, tak by sme sa chytro skiepli Tiszu, Fejérváryho a iných a mali by sme na sneme najmenej sto ablegátov. Ja som ináč tichý človek, dám každému pokoj ale na liberálov hnevam sa, a vyhybujem im, lebo sú pomstiví, neľudskí a falošní. Najviac ale nenávidim ich pre tie chlupy civilne matriky a sobáše. Aký hluk robili pre ne v tom čase keď ich zaviedli. Aj náš Fillberger ich vychvaloval. Koľko cigánili podplatení liberáli či v novinách, či v snemovni, že to národ, teda aj my katolíci žiadame. Že keď to národ obdrží, aký bude šťastlivý, bohatý a pevný. Nuž a čo sme docielili s tým? Či nás neoklamali liberáli, ako to od prvku robili? Násilili na nás tú sprostú novotu, len aby potupili katolíkov, a zavesili s tým na nás väčšie farchy, ako keby sme ich neboli mali dosť. Dľa pravdy mali by to tí páni platiť, ktorí to odhlasovali. Koľko millionov sme mohli zgazdovať a ľud kolkým neprijemnosťam a škodám mohol vyhnúť? Na čo to bolo? Chceli to mať frajmaureri, židáci a iní nepriateli cirkve, len aby nás mohli dobre obraziť, a na posmech obrátiť. Či miesto tej hlúposti liberálnej nemohli sa radšej starať o remeselníkov a o hospodárov? Veď tíchto sožobrácili liberálne zákony, a tí znášajú najväčšie farchy? Kde je teda to šťastie, ktoré nám liberáli slubovali? Oklamali národ, ako vždy. Šuďiť a vačky naplňovať vedia, ale za ľud spraviť volačo, na to liberáli nie sú. Keď ľud pýta volačo, za každým ho posielajú do susedov, a on chudiak ide s ťažkým srdcom do Ameriky, a miesto neho volajú sem ruských židov. To je už múdra hospodárska politika, práve taká, ako to veľulajšie ministerium. Nuž ale abych reč nepomilil. Chosen žiaden sme nemali z civilných sobášov, tým väčšiu škodu. Jak mravnú, tak aj hmotnú. Toto uznajú aj tichší liberáli, aj už píšú o tom. Širi sa nevera, množí sa počet nekrštených a cirkevne nesobášených. A táto novota koštuje ročite veľké milliony, čo takí žobráci akí sme my, na múdre veci mohli obrátiť. No, ale toto neomína liberálov, tí sú spokojní že zpotupili katolíkov. Práve za to by nesmel byť ani jedon katolík medzi liberálmi, ale na ľudovej strane ako my Lazanci.

Prosím Vás, čo zas vyviedli priviedzki židáci. Jak náhle počuli že my ľudáci okresu prievádzkeho otvoríme peňažný ústav pod menom ľudová banka, zaraz otvorili v Prievidzi od razu dve šporkasse, a aby nás sedliakov pomylili, jednej dali meno ľudová banka, kdežto je ona židovská a má miestnosť v Gregor notárovom dome. Teda pozor, ľudáci! Naša banka ešte sa len otvorí, že kedy povedia Vám pán Brestyenzsky a pán Hajts fískál. Aj «Kresťan» bude písať o tom. *Štefan Trnka.*

Uj-Béla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Dotyčne tých falošných chýrov, ktoré sa začínajú rozširovať v Magure o našom konzume. to jest potravnom spolku v Uj-Béla, ako by on bol v planom poriadku, oznamujeme pred celým svetom, že je to nehanebná lož a falošnosť židovská. Ti ku nám dovandrovaní židia totiž chceli by, ako nenasytné pijavice, i tú poslednú kvapku kresťanského majetku vycicať, a preto rozširujú rozličné pletky a táraniny proti katolíckym konzumom, to jest potravným spolkom, ktoré im smrdia, bo sú nekóšerné. Katolícky sklep v Uj-Belá, ktorý povstal roku 1903 dňa 7. apríla mal dľa ročného počtového výkazu čistého dôchodku 173 korún 72 halierov s pripočítaním všetkých útrat a výdavkov.

Roku 1904 podľa účtovného výkazu mal náš spolok čistého dôchodku 303 korún 34 halierov. Pripomenúť tu však treba, že inventar sklepu v minulom roku 3302 kor. 28 halierov obnášal, dovčuľ však dosiahol výšku do 4000 korún. Oproti všemožným podlžnosťam sklepu vo výške 1500 korún oproti postavené sú požiadavky u našich dlžníkov vo výške 4000 korún. Tovarň obchod nás teda obnáša ročite 2500 korún. Keď na každý mesiac rátame 10 procentov dôchodku, vypáda nám 100 korún čistého dôchodku, a keď vyplatíme každodenné útraty nášho sklepu, tak pripáda nám čistého dôchodku 8 procentov.

Prosíme tento dopis bezodkladne uverejniť, aby sa tí naši poľskí židáci dlho netešili a tým koniec bol urobený všetkým magurským pletkám.

Franc Rajtsan,

rimsko-kat. farár a predseda konzumu.

Vráble.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Naše mestečko je v «Kresťane» až posiaľ neznáme. Bývame v stolici tekovskej pri Nových Zámkoch a Zlatých Moravcoch. Jako všade, tak aj tu máme židov jako v Pešti ploštic. A naši páni, to sú výteční rukobozkávači vrábelských židoviek. Ba áno, dňa 3-ho augusta viacerí z pánov, ako Pollák, Grosman, Kohn, Czirok, Godin, Mayerhuber, Švarba, Kóša, Nagy, atď. už aj asfalt chceli odhlasovať, aby židovky mohli po asfalte chodiť na útraty nášho mestečka. Lenže bola veľká horúčosť, a asfalt sa rozpustil. Prišli totiž ku mestskému zasadnutiu nasledujúci páni: advokát dr. Nécsey, poštamester Nécsey, Busovszky, Ondrej a Albert Matúska, Smätana, Ján a Jozef Varga, Füle, Ján a Štefan Tóth, Emerich Trubenýi. Keď sa títo v mestskej rade ukázali, jako by za voz komárov boli doniesli so sebou, tak sa držali naši páni. Jazyky sa im plietly jako pýtly vo mlyne, lenže darmo, predsa len buchli s ich návrhom. Roztrepal sa hrniec asfaltu, ktorý

držali na ramenách svojich. Už si len mestečko nedá so sebou robiť židovské figle od takých, ktorí sú nepriatelia gazdom: kto nenie s nami je proti nám. Už bolo dost tohe panstva, viac ho nepotrebujeme. Nemyslite si milí páni, že i na ďalej sa na našich ramenách panstiev budete, bez nás viacej sa ani nepohnete. Pán Kóša, to je veľký pán, voľakedy sľuboval gazdom, že bude s nimi držať. Títo ho aj vyvolili do výboru, teraz ale je oproti gazdom. Pekný sľub panský, ale na budúce buchne, jako aj ten jeho asphalt, z výboru. Naši židia sú tiež pekni Iudia, z našich grošov sú páni, my sme ich bohatými spravili, teraz by už chceli rozkazovať s nami, jako diabol v kostole. Aspoň teraz vieme, že ktorí sú tí naši nepriatelia.

Dňa 3-ho augusta bol výbor aj v škole. Páni katolíci sľubili, že keď bude pán ešpereš pri asfalte, že ho oni budú podporovať pri škole, ale čo sa stalo? Pán ešpereš hlasoval za asphalt, ale katolícki páni nezadržali si slovo, lež ušli z výboru, tak že gazdovia sami hlasovali ako vedeli. Aj z toho vidieť, jaké sú tie panské sľuby. Veď im my viacej veriť nebudeme.

Máme tu potravný spolok, ktorý od mája dosiaľ predal asi za 30 tisíc tovaru. My dobre stojíme, ale máme aj nepriateľov, tunajších židov, ako tiež aj viac katolíckych pánov, nuž ale jednomu z týchto pánov stalo sa ako psíkovi, keď do cudzieho dvora príde: vytvorili totižto predstavení potravného spolku apatekára Kóšu von zo spolku nášho. Tak mu treba.

Tak bude aj s Oravezkom a s Kohnom, ktorí z Iudu žijú, ale veru s Iudom nedržia. Ktorí s Iudom nedržia, ani Iud nebude s nimi držať. Aj so židmi tak bude, tých podporovať viac nebudeme, lebo vidíme, že oni bohatnú, bárs ani nekopú, ani neorú; my ale chudobnieme, bárs ruky si v robote po lakte zodierame. Vieme my, prečo sú židia tak bohatí. Nie snáď, jako by ich Pán Boh požehnával, ale za to, lebo my všetko len od židov sme kupovali a všetko len im predávali, preto celý ošoh židom zostal. Na budúce len v našom potravnom sklepe budeme kupovať, lebo kresťan len u kresťana má kupovať.

Jeden gazda.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Mike Klamo. Ohio. Peniaze sme obdržali. Máte vyplatené do konca marca 1906.

T. J. Pudmeric. Ďakujeme. Uverejnené bude v budúcom čísle.

J. S. Lipótvár. Váhe na 200 kg. stojí 3 zl.; na 300 krg. 3 zl. 50 kr.; na 400 kg. 4 zl. 50 kr.

J. K. Sz. Tótfalu, Dopis budúce.

S. P. Viedeň. Mluvnicu dostane v kníhkupectve Mayer & Comp. za štefanským kostolom.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

V službách kráľovnej nebeskej. Ručná knižka Mariánskych kongregácií. Nákladom slovenskej Mariánskej Družiny mužov v Trnave. Cena v plátne viazanej 80 hal. krem pošty; v šagríne viazanej so zlatorezom 2 kor. 40 hal. krem pošty. Túto ručnú, milú modliacu knižočku, ktorá hneď aj pôvod, správu a stanovy, jako aj obrady Mariánskej kongregácie obsahuje a pekno tlačou vyniká — vrele odporúčame všetkým Družinám Mariánskym. K dostaniu je v Kollegiume Spoločnosti Ježišovej v Trnave. (Nagyszombat. Pozs. m.)

Dostali sme podarený sošitok «**Valaska Škola Mravov Stodola**». Táto knižočka vyznačuje sa svojím praktickým obsahom. Skoro by sme riekli, že o každom božskom príkaze v milých veršoch dáva najúprimnejšie dobré rady, bo poučenia, bo výstrahy. — Každý dobrých kníh milovník najde v nej jak z ohľadu náboženského života, tak i z občanského rôzne múdromravné, humorigstického náteru zveršované, od srdca k srdcu znejúce, vo veľmi ľahkej, milej, jednoduchej reči prednesené rady, pravdy, pokiny. Sošitok je úprimným vodcom Iudu.

Sošit s obrázokom. «**Pohľad na Pezinok**» opatrený v 8 o veľkosti a 112 strán obsahujúci, broširovaný za 50 hal. (poštou 55) je k dostaniu u Franka Škutila, knžaza r. kapuc. v Pezinku. (Bazin, Pozsonym.)

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis azmiobr okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Listy Svätého Antona. Poučno zábavný mesačník náboženského obsahu. Cieľom rozširovania úcty svätého Antona Paduanského a dobrého diela chleba chudobných odporúča sa všetkým veriacim. K dostaniu Budapest, VIII., Sándorfőherczeg-u. 36. Predplatné na celý rok pre Europu 2 koruny, pre Ameriku 3 koruny.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16'80-17'70, peštianska K 16'60-17'40, belehradská K. 16'60—17'40, banátska (77 kilogramová)

K. 16:30—17:25. — *Raž*: K. 13:40—13:80. — *Jačmeň* na krm K. 12:80—13:80. — *Ovos*: prvotriedny 13:00—13:60, druhotriedny 12:20—13:60. — *Kukurica*: K. 15:50—15:80. *Repica*: K. 22:50—23:00. — *Proso*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27:60	26:40	25:20	24:90	23:80	23:20	21:20
		č.	7	7½	8		
		K.	18:20	16:20	13:20		

Otruby: K. 09:80, hrubé K. 10:20.

Datelinové semä: lucerna K. 108:00 do 116:00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 10:00—10:00, žlté K. 14:00—14:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 27:00—28:00, tmavý K. 18:00—19:00, drobný K. 26:00—27:00, tarkavý K. 24:50

Hrach: K. 31:00—41:00 — *Šošovica* veľká čistá K. 40:00

44:00 — *Konopné semä*: K. 26:00—27:00. — *Lanové semä*: prima K. 18:00—19:00. — *Rasca*: K. 62:00—64:00. — *Mak*: sivý K. 45:00—47:00, modrý K. 48:00—49:00. — *Ladník*: K. 14:00 do 15:50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 77:50—78:50, kockový K. 79:00—80:00, kandis biely K. 81:50, žltý K. 77:00 za 100 kilogr. pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 42:00 ruský (***) K. 40:00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23:50—27:50, slavonský (1904) K. 00:00—00:00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 25:00 do 27:00 srbské (80—85 kus.) K. 27:00—27:50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140:00 do 141:00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusova K. 126:00—127:00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 149:00 do 149:50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 41:00—42:00.

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom **SCHICHT** čistý a slobodný je škodlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlo

(„jелеňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

II.

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie. ==

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chuťnavý a **viborný článok k prehnatiu „PURGO“** ktorý vynalezol profesor university dr. **Vámossy** a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí najvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. **Biedert**; profesor dr. **Kohts** v Strassburgu, profesor dr. **Novák** v Draždánoch; profesor dr. **Tunnicliffe** v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni **JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII.** Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každej lekárni a u dorabately „Anjel“ **lekáreň** doposielateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b.

Pôvodný (Dr. Vámossym vynalezoný) „PURGO“ len v gálíkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastiliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „**Mandžuria**“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zasilá: **Adolf Jelínek** v Lísku, p. p. **Jimramov**, Morava. Nehodíci se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpet a pen izevratím; nespokojenosť vylou-čena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

Oznamy * * Lacné české perie.

* * **prijíma administracia**

„**Krest'an**“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 39 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneanie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolenėjestli sa na pošťové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Smrteľné nebezpečie na jednej svatbe.

(Odtisk zakázaný.)

Skutočná udalosť dľa rozprávky Jána Mudroňa v Komárom-Tarjáne.

(Odtisk zakázaný.)

Bolo po žatve, tu sedeli sme pod lipou pred kostolom s našim starým učiteľom, rozprávky ktoré sme tak radi počúvali. Tento raz nám rozprával o svojom priateľovi.

«Sused Michal», vravel medzi iným, bol veľmi obľúbeným človekom a dedinským rychtárom; mal dve dcéry, z ktorých jedna, 18ročná Mária vydala sa mala za syna zámožného lichvára, Martina. Tá druhá dcéra bola biadá, chorľavá, 18ročná dievčinka, trpela od detinstva na pakostnicu, štiepanie v údoch; ramená a nohy jej boli opuchnuté, vždy mala boľenie hlavy, klopanie srdca, závrat ju napádal a mdloba, a ponevác takmer vždy ležala v posteli, nemala chuť k jedlu. Bohatý gazda nešetřil peniaze, aby mladšiu dcéru svoju vyľečil, ale nič nepomohlo. Pred tromi rokmi, keď sa starašia dcéra vydávala mala, nevedel ani gazda sám, koho by mal pozvať za starejšieho bez toho, že by ostatných susedov nejak neurazil, z ktorých jedonkaždý milerád by bol šiel za starejšieho, lebo všetci milovali gazdu. Tu si razom vzpomienie na mňa a na krásne časy, keď sme spolu slúžili pri vojsku. Vtedy povedal svojej manželke, s ktorou sa radil, koho by mal pozvať za starejšieho: «Môj starý priateľ učiteľ ten a nikto iný nebude starejším!» Hneď písal, aby prišiel. To bola myšlienka, ktorú mimúľesť Božia vnukla. Svitol deň svatby. Hostia sa dostavili z celého okolia, v chráme držal pán farár peknú kázeň potom šli sme za zvukov príjemnej budby domov, sde sa pri víne, hudbe a tanci všetko rozveselilo. Raozm nastalo ohromné rozčúlenie. Gazda klesol sfaby ho hrom bol uderil, oči mal zavreté, triasol sa na celem tele, tvár mu bola celkom premenená. Hudba zamkla, svatobníci stáli od laku bleďi ako prikovaní. Hneď otvorili okná a gazda umývali octom a vodou, ale všetko marne; ženy a dievky bedákaly a zúfale si vlasy škľabaly, srdce sa mi svieralo a ja som nemohol pomôcť! Tu mi vzkrsla v hlave ratujúca myšlienka, volám na manželku svoju: «Oh, keby sme tu mali Fellerov Elsa-Fluid, ten by nášmu priateľovi istotne pomohol!» Moja manželka rýchlo prekutala svoje vačky a na šťastie našla dve flašky; vzal som jej jednu z ruky klaknu k Michalovi, natrel som mu okolie srdca, prsá a hlavu a nakvapkal som mu niekoľko kvapiek z podivného Fellerovho Elsa-Fluidu do úst. Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Ešte, ešte!» Dal som mu ešte 10 kvapiek a hneď mu bolo ľahšie. Gazda onedlho vstal; všetci plakali od radosti, blahoželali gazdovi a mne. Veselie sa zase započalo, všetko zase ožilo. Hostia si vždy pripíjali na zdravie dorábatela lekárnik Eugena V. Feller v Stubici. Templom-utca 18. (Záhrebská stolica) O hodinu bol gazda už celkom zdravý. Hostia vtedy chceli vedieť, že zkadiaľ poznám tento podivne účinkujúci Elsa-Fluid? a ja som im potom rozprával, aký chorý bol vždy môj priateľ a dobrý známy gazda, kaprál Hoffer, ako trpel na boľenie žalúdka, mdlobu, nechuf k jedlu, jatrovú nemoc,

Môj dobrý priateľ hneď otvoril oči a šeptal: «Ešte, este!»

klanie, tak, že ho z vojančiny domov poslali, ale doma mu tiež nebolo ľepšie, vždy viac a viac chradnul, mal koliku, boľenie prs, užil všelijaké lieky, ba i všelijakých fluidov, o ktorých čítal v kalendároch, ale nič mu nepomohlo. Tu čítal raz v kalendári rozprávku o Fellerovom Elsa-Fluide a o Elsa-pilulkách a hneď si objednal u lekárnik Eugena V. Feller v Stubici, Templom-utca 18. (Záhrebská stolica) 1 tucet (12 flašiek) Elsa-Fluidu za 5 korún a 6 škatuliek Elsa-Piluliek na prehanie za 4 kor. Poštovné porto zaplatil dobrý apatekár sám. Užil denne trikrát po 20 kvapkách Elsa-Fluidu v šálke sladkého mlieka a tre si denne 2 krát čistým Elsa-Fluidom žalúdok, brucho, prse a všade tam, kde bóle cítil; z Elsa-Piluliek užil denne 4 a bolo mu so dňa na deň ľepšie a teraz je úplne zdravý a každému odporúča proti všetkým neduhomprávy Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove Elsa-pilulky. Teraz všetia ľudia v dedine užívajú Fellerov Elsa-Fluid a liečia ním menovite popálenyni, rany, klanie, štiepanie v údoch, zrádnik, hlisty u deti, slabý zrak. Jeden človek bol už takmer slepý, a za 6 týždňov upotrebil Fellerov Elsa-Fluid roztriedený s vodou k umývaniu a teraz zase vidí ako predtým, keď bol ešte mladý.

Dalej chuľia ľudia Fellerov Elsa-Fluid proti vytknutiu, ruži, boľeniu prs, boľeniu hrđla a gágora, záduchu, pluvaniu krve, zachrýpnutiu, krčom, nočnému poteniu, ba aj proti zastaralým neduhom nervosity, bleďačke, a malokrevnosti som počul Fellerov Elsa-Fluid chváliť a užívajú súčasne s Elsa-pilulkami osoži aj oproti žltacke.

Ja sám, — tak rozprával učiteľ ďalej, — ďakujem Elsa-Fluidu, že zase dobre vidím, lebo prv, než ma Hoffer upozornil na Fellerov Elsa-Fluid, som už už myslel, že nikdy viacej nebudem vidieť, tak zle už bolo smojima očima! Gazda hneď objednal u lekárnik Eugena V. Feller v Stubici (Templom-utca 18.) (Záhrebská stolica) 4 tucety Elsa-Fluidu za 16 korún a o niekoľko týždňov úplne vyzdravela i jeho mladšia dcéra, a teraz často objednávajú 1 tucet za 5 korún pre chudobných.

Zo svatobných hostov už tiež mnohí objednali si Fellerov Elsa-Fluid a Fellerove hnažuce Elsa-pilulky a dosiahli najlepšie úspechy ešte aj pri hučieniu v ušiach, škroulosnom hnojení výšpe, pri zimnici borúčke, influenci, nátku, ochromeniu ramien a nôh, hámerrhoidov (zlatej žily), kyslého grgania, mdlób a menovitie oproti boľeniu zubov. Toto je rozprávka starého učiteľa, ktorú, mi nedávno môj priateľ sdělil. Rozumie sa, že som si aj ja hneď objednal Fellerov pravý Elsa-Fluid, predne 24 flašiek za 8 korún 60 halierov, potom 36 flašiek za 12 korún 40 halierov a Elsa-Fluid mi prinavrátil zdravie. Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú Elsa-Fluid ku každodennému umývaniu. Som presvedčený, že mi každý povďačný bude, kto si objedná Elsa-Fluid. Len sa varujme od napodobenín a objednávajme rovno v Stubici a napíšme jasno adresu lekárnik: **Eugen V. Feller, lekárnik, Stubicza, Templom-utca 18. (Hrvatsko.)**

Pravy Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z essencií príjemne voňajúcich bylín so známku «Elsa»)

musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medaillou, križom a čestným diplomom v novjšom ale čase španielsky rád červeného križa vyznačil shotoviteľa «Fluidu» záslužnou striebornou medaillou. Objednávajú si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovou dobierkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Fellerov pravý prach proti hmyzu

so známku «Elsa», kynož škodlivý hmyz pri drúbeži, v maštali, v domácnosti, v zahrade, totižto muchy, bichy, vši, ploščice, švaby, mravce. Prosriedok tento i v malej miere val'm účinkuje. Následkom toho šíri sa všestranne a vytřsa všetky ostatné drahé prosriedky. Jedna porcia stojí 1 korunu (keď sa objednáva spolu s «Elsa-Fluidom»). Bez «Elsa-Fluidu» stojí 6 porcij korún. franko 5

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu	12 flaš. alebo 6 dvoj. flaš. 5 korún — hal.
24 " " " " " " " "	24 " " " " " " " "
36 " " " " " " " "	36 " " " " " " " "
48 " " " " " " " "	48 " " " " " " " "
60 " " " " " " " "	60 " " " " " " " "

Zdarma

dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 flašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE**

Rebarbara-Elsa-Pilulky

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na prehanie; účinkuje rýchle, isto, bezboľastne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a ulavuje bóle a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, v. lekárni «Nádor» dra Eggera.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.